

РОЗВИТОК ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Пінчук О.П.

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

У вітчизняній системі освіти все більш активно використовуються дистанційні освітні технології. Вони застосовуються на всіх рівнях освіти. Дистанційне навчання вже міцно увійшло в наше життя, проте слід констатувати, що значна частина досліджень у цій галузі пов'язана з вищою школою. Цілком очевидно, що існує категорія школярів, для яких створення системи дистанційного навчання відповідно до принципів відкритої освіти (гнучкості навчання, екстериторіальності навчання, незалежності навчання в часі та ін.) є чи не єдиним способом отримання освіти з повноцінним включенням у процес взаємодії з іншими суб'єктами навчання.

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, прийнятій на III Всеукраїнському з'їзді працівників освіти в жовтні 2011 року, передбачається урізноманітнення моделей організації освіти, зокрема створення ресурсних центрів дистанційного навчання, які серед іншого мають забезпечити громадянам надання якісних освітніх послуг та свободу вибору в освіті. Таким чином, подальше впровадження дистанційних форм навчання, створення нових педагогічних технологій, які відповідають сучасному розвитку Інтернет і телекомунікаційних технологій, є актуальною педагогічною проблемою.

Е-дистанційне навчання (за В.Ю. Биковим) – різновид ДН, за яким учасники й організатори навчального процесу здійснюють переважно індивідуалізовану взаємодію як асинхронно, так і синхронно у часі, переважно і принципово використовуючи електронні мережні засоби комунікацій та системи доступу до навчальних матеріалів й інших інформаційних об'єктів (комп'ютерні мережі Інтернет/Інтранет, ІКТ). Технології дистанційного

навчання припускають побудову навчального процесу з використанням засобів ІКТ, реалізованих з використанням систем дистанційного навчання або соціальних мереж. Технології дистанційного навчання можуть охоплювати не весь процес навчання, а його окремі елементи. Оглядові дослідження сервісів Web 2.0 можна знайти у багатьох працях українських дослідників. У публікаціях розглядаються питання використання соціальних сервісів в навчальних цілях, серед яких: оперативне викладення в мережі електронних підручників, конспектів, завдань на практичні, лабораторні та семінарські заняття; консультування; організація обговорень за певною тематикою; координація навчальної діяльності учнів, зокрема під час карантину; викладення результатів навчальної діяльності учнів.

Доповідь присвячена підведенню перших підсумків дослідження проблеми проектування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти (РЦДО) загально-освітніх навчальних закладів. Головною метою функціонування такої мережі є створення умов для надання всім учням нашої країни рівного доступу до якісної освіти, яка відповідає його індивідуальним освітнім запитам незалежно від місця проживання та укомплектованості штату місцевих шкіл педагогами відповідної категорії, що дозволяє вести профільне навчання. Діяльність центрів повинна базуватися на системно-діяльнісному підході у навчанні, який, серед іншого, передбачає врахування індивідуальних вікових, психологічних та фізіологічних особливостей учнів, ролі і значення видів діяльності та форм спілкування для визначення цілей освіти та шляхів їх досягнення. Також передбачає різноманітність індивідуальних освітніх траєкторій та індивідуального розвитку кожного учня (включаючи обдарованих дітей та дітей з обмеженими можливостями здоров'я), що забезпечують зростання пізнавальних мотивів, збагачення форм навчального співробітництва та розширення зони найближчого розвитку.

На відміну від РЦДО ВНЗ, які здебільшого організаційно, методично та

технологічно забезпечують впровадження і розвиток ІКТ та дистанційне навчання за освітніми програмами певного університету, а також забезпечують додаткові освітні програми в галузі ІКТ для різних категорій слухачів, пріоритетними завданнями РЦДО ЗНЗ є:

- ✓ забезпечення інформаційно-методичної підтримки освітнього процесу;
- ✓ планування освітнього процесу та його ресурсного забезпечення;
- ✓ моніторинг освітнього процесу та фіксація його результатів;
- ✓ безперервне підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки педагогічного колективу загальноосвітніх навчальних закладів.

При роботі зі школярами основними напрямками створення дистанційних курсів є: основні та профільні курси з навчальних предметів; курси для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання; курси для поглибленого вивчення шкільних предметів або їх окремих розділів. Елементи курсу: форуми, чати, основний інформаційний матеріал, глосарій, анкети, тести, практичні завдання, а для природничих дисциплін ще і лабораторні роботи.

Перші вагомі результати у вирішенні проблем впровадження технологій дистанційного навчання отримані Вінницьким міським центром дистанційної освіти (<http://distance.edu.vn.ua>), Центром дистанційного навчання «Эйдос» (www.eidos.ru), некомерційним партнерством «Телешкола» (www.internet-school.ru), «Міжнародною українською школою» (www.ukrintschool.org.ua), Національним технічним університетом «ХП» (<http://dl.kpi.kharkov.ua>).

Розроблення, аналіз та наукове обґрунтування принципів побудови, структури та функціональності мережі РЦДО ЗНЗ необхідно супроводжувати перевіркою на практиці ефективності теоретичних положень та запропонованих технічних, методичних, організаційних рішень застосування школами ресурсних центрів дистанційного навчання. В наслідок відповідних ініціатив започатковано педагогічний експеримент всеукраїнського рівня (наказ МОНмолодьспорт України №684 від 12.06.2012 р.).